

?Una història d'amor i fotografia

La Fundació Vila Casas mostra l'obra de Palmira Puig i Marcel Giró

Foto: Sense títol (Autoretrat Palmira Puig i Marcel Giró), Marcel Giró, c.1951. Fotografia. Vintage. Gelatina de plata sobre paper, 13,5 x 24 cm.

El Museu Palau Solterra (<https://www.fundaciovilacasas.com/es/exposicion/saudades-de-sao-paulo>) de la Fundació Vila Casas, a Torroella de Montgrí, proposa per primer cop una exposició de les fotografies de Palmira Puig i Marcel Giró, una parella de catalans que van triomfar al Brasil deixant constància d'un nou món.

"Va ser un descobriment", així comença el seu relat la galerista Rocío Santa Cruz. "M'agrada investigar arxius d'artistes i fotògrafs. Ja ho havia fet a la meua galeria, a París, on em vaig formar i vaig viure durant quinze anys. Allà vaig treballar amb l'arxiu fotogràfic de Julio Cortázar, que em va arribar en capses de sabates, després d'una trobada casual amb la seva primera dona. També ho vaig fer amb la biblioteca privada del poeta José Ángel Valente".

Sí, sí, però, ara, què has descobert? Sospito que, amb la seva experiència, me'n dirà alguna de grossa. Ella continua posant-me en context. Ja se sap que les coses bones sempre es fan esperar: "L'art contemporani m'interessa molt. Tenim la sort que al segle XXI s'han enderrocats les fronteres que existien entre les diferents disciplines. Això vol dir que estem davant de creadors totals. M'interessa molt l'artista que pot fer una foto, un vídeo experimental, un dibuix, que està explicant alguna cosa a través de la narrativa i amb diferents tècniques i formats".

Foto: Sense títol, Marcel Giró, c.1950/2014. Fotografia.Reprint. Tintes pigmentades sobre paper HP Matte-Litho-realistic, 40 x 30 cm.

Molt bé. Em fa venir més salivera. I el descobriment? "El nutrient de tot això són les avantguardes. La fotografia experimental m'ha interessat sempre molt i també tot el tema de les publicacions, del llibre d'artista. De fet, la fira ArtsLibris, que organitzem fa anys, és un projecte nostre. Amb la galeria, fa deu anys que participem a les tres grans fires de fotografia del món: a París, a Londres i a Nova York". Ara ve la teca, ho veig venir: «El 2015 venia de visitar la biennial de São Paulo. A la ciutat havia vist una exposició del fotògraf Marcel Giró i vaig descobrir la fotografia experimental a Brasil, que és molt desconeguda a Europa. Setmanes després, em va venir un senyor amb una carpeta sota el braç i se'm va presentar com el nebot de Marcel Giró. Li vaig dir que m'havia agradat molt la feina d'aquest fotògraf brasiler i ell em va respondre: "El meu oncle va néixer a

Badalona". Aquesta va ser la frase. Tenia tot el seu arxiu. El vaig contactar i em va ensenyar tot el fons. Són coses que, si no acaben als Encants és perquè una persona pròxima ho salva, en aquest cas era el dissenyador gràfic Toni Ricard Giró».

Foto: Sense títol (Marcel Giró), Palmira Puig, c.1950. Fotografia. Vintage. Gelatina de plata sobre paper, 40 x 30 cm.

Sembla ben bé un argument de novel·la i és que així va ser com Rocío Santa Cruz va poder tornar a fer aquesta feina que tant gaudeix de capbussar-se en arxius. Ara tenim l'ocasió d'apreciar-ho en una exposició al Museu Palau Solterra, que la Fundació Vila Casas té a Torroella de Montgrí. (<https://www.fundaciovilacasas.com/ca/exposicio/saudades-de-sao-paulo>) *Saudades de S* (<https://www.fundaciovilacasas.com/ca/exposicio/saudades-de-sao-paulo>) *ão Paulo* (<https://www.fundaciovilacasas.com/ca/exposicio/saudades-de-sao-paulo>) no només aplega les fotografies de Giró sinó que ens ofereix un altre descobriment: les imatges fetes per la seva esposa, Palmira Puig.

Santa Cruz ens ho explica com si fos la continuació d'aquesta novel·la d'amor amb final feliç i en forma d'exposició: "Es van conèixer de molt joves perquè Marcel i el germà de Palmira van muntar junts un laboratori de revelar. A l'exposició hi ha fotografies dels anys 30, que eren retrats que Marcel feia a Palmira, als 17 anys. L'Exèrcit Republicà el va mobilitzar en el Cos de Muntanya, al Pirineu, i el 35, va desertar i va fugir amb el primer vaixell cap a Amèrica. Es va quedar a Colòmbia esperant Palmira, membre d'una família Republicana de Tàrrrega que va ser represaliada un cop acabada la guerra. Fins a l'any 42 no es van poder casar per poders i així per fi ella va poder deixar el país i reunir-se amb Marcel. Tots dos van decidir provar fortuna al Brasil. Era un país que s'estava construint i es necessitaven fotògrafs que en deixessin constància. Brasília, una nova estètica, una nova arquitectura, un moment d'eufòria... calia aprofitar-ho, i Marcel es va adonar que per una jornada de treball amb el seu *hobby* guanyava més que amb els seus negocis tèxtils que mai no acabaven de rutilar. Va fer el salt i va muntar l'estudi de fotos amb Palmira. Als anys 50 es van fer membres del Foto Cine Clube Baiderante i van formar part de la xarxa de fotògrafs d'experimentació que rodaven pels certàmens internacionals".

Foto: Sense títol (Palmira Puig), Marcel Giró, c.1950. Fotografia. Vintatge. Gelatina de plata sobre paper, 40 x 30 cm.

Gràcies a la troballa de les fotos de Giró, s'ha sabut que una de les sèries que els brasilers anomenaven *mexicana* era fruit dels estius que els Giró-Puig passaven a Mallorca i Eivissa. La

parella va deixar Brasil el 1978 i Palmira va morir al cap de pocs mesos. Santa Cruz ens explica que va ser un cop molt dur per a Marcel, fins al punt que va abandonar la fotografia i no en va parlar més, atordit per una depressió. "A la seva família catalana no els va explicar que al Brasil ell havia arribat a ser un fotògraf important i que el 1968 el Metropolitan de Nova York li havia comprat una fotografia". Les imatges de Giró i de Puig van estar gairebé 30 anys desades en capses fins que ell va morir i un dels amics del Brasil ho va dir als del Museu de São Paulo, que en aquells moments estaven organitzant una exposició de fotografia *modernista*, que és com li diuen allí. El comissari va contactar amb la família i li van confirmar que tenien obra. L'home va agafar ràpidament un avió. Imagina't la importància que tenia per a ell saber que s'havia descobert obra de Giró!".

Foto: Sense títol, Marcel Giró, c.1950/2014. Fotografia. Reprint. Tintes pigmentades sobre paper HP Matte-Litho-realistic, 32,1 x 30 cm.

Malauradament, aquí el nebot també havia intentat transmetre-ho a les institucions, però no li van fer cas. Santa Cruz ho va moure per les fires i, en un dels viatges, un mecenes li va explicar que Giró era membre del Bandeirade i li va enviar un catàleg. La galerista ens explica la seva segona troballa: "Examinant el fons de Marcel ja vam veure que Palmira hi era molt present però com a musa, ella era la qui estava al seu costat en la moda i la publicitat, però no hi havia constància que també fos autora. Una de les fotos d'aquell catàleg, que nosaltres teníem sense firmar, resulta que era de Palmira Puig. Ella també era membre del Foto Clube Bandeirade! Vam tornar a repassar tot el fons amb aquest punt de mira i fins i tot vam trobar fotos signades per ella".

A l'exposició es poden ara veure les imatges dels dos autors i les seves diferències: "Marcel és més esteticista, va més cap a l'abstracció, i Palmira té una fotografia més humanista, li interessen més les persones, l'entorn. Les persones per a Marcel posen i, en canvi, Palmira les fotografia sense que se n'adonin, cosa que precisament la fa més contemporània. Vol captar el moment".

Foto: «Vendedora de flores», Palmira Puig, 1950. Fotografia. Reprint. Impressió amb 12 tintes pigmentades sobre paper Baryta, 40 x 30 cm.

A la mostra es pot veure com de vegades treballaven amb la mateixa càmera i fan fotos semblants, però a partir de sensibilitats diferents. "Hi ha fotos que no sabem de qui són. Hem estat molt rigorosos i les que diem que són de Palmira és perquè estan signades", aclareix Santa Cruz. En una primera sala es poden veure els retrats que es fan mútuament. Després hi ha una part de l'abstracció i l'arquitectura, que és un vessant molt important de la fotografia de Marcel i de Palmira. També es dedica un espai en què estan els dos treballant en el mateix, convidant a comparar el seu treball. Una última sala es destina a la figura humana.

V?deo: 383984004

Saudades de São Paulo(<https://www.fundaciovilacasas.com/es/exposicion/saudades-de-sao-paulo>)

Al Museu Palau Solterra de Torroella de Montgrí de la Fundació Vila Casas, fins al 3 de maig

La mostra *Saudades de São Paulo. Fotografies de Palmira Puig i Marcel Giró* (<https://www.fundaciovilacasas.com/es/exposicion/saudades-de-sao-paulo>) és un reconeixement a l'obra fotogràfica de Palmira Puig (Tàrraga, 1912-Barcelona, 1978) i Marcel Giró (Badalona, 1913-Mira-sol, 2011), i també un record a la trajectòria vital d'una parella extraordinària. Comissariada per Rocío Santa Cruz, l'exposició recull una seixantena d'obres d'aquests dos fotògrafs exiliats al Brasil que van participar de manera activa de l'avantguarda fotogràfica brasilera.

Foto: Sense títol, Marcel Giró, c.1960. Vintage. Gelatina de plata sobre paper, 40 x 28,2 cm.

